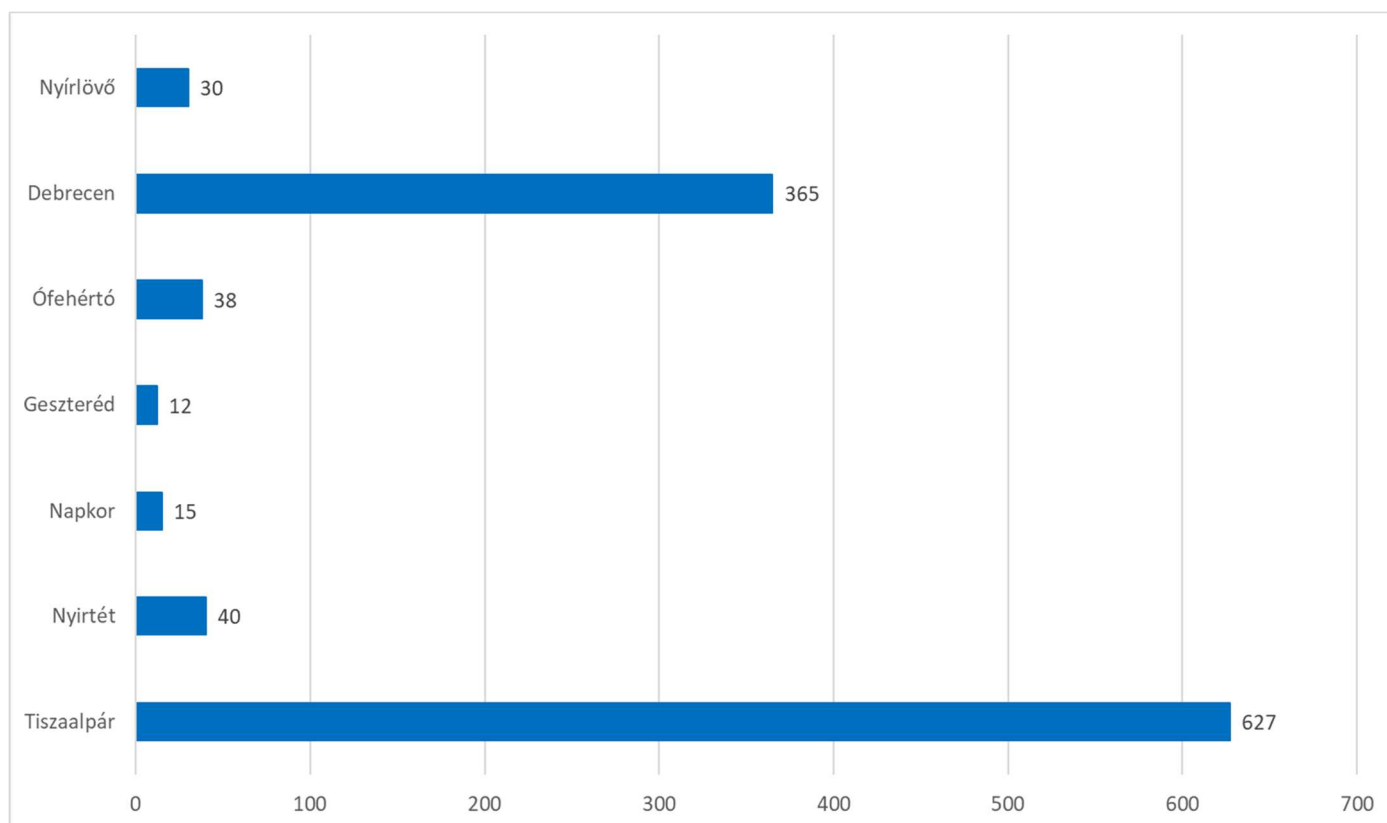

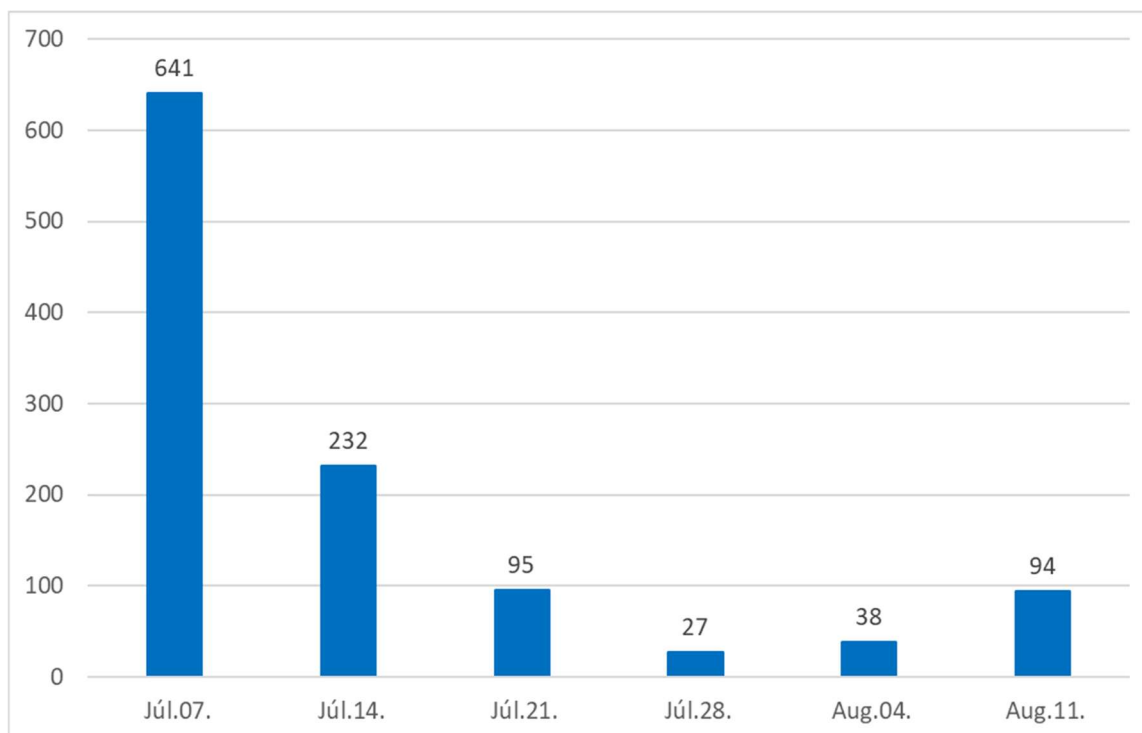
A gyapottok bagolylepke (*Helicoverpa armigera*) és a vetési bagolylepke (*Agrotis segetum*) 2026 évi rajzásdinamikájának vizsgálata VARL+ feromoncsapdákkal

Az ULT-NYIDOTER által, 2026 évben 7 dohányültetvényein kihelyezett VARL+ feromoncsapdák segítségével történő vizsgálatok folytak annak megállapítására, hogy a gyapottok bagolylepke milyen egyedsszámmal és mely időpontokban kezdi el a rajzását és telepedik be a dohányültetvényekbe. A vizsgálatok elsődleges célja a védekezések megfelelő időzítése. Mintavételi helyenként 1-1 VARL+ feromoncsapda került kihelyezésre. A csapdák által fogott egyedszám 2026. július 07-től augusztus 11-ig, heti gyakorisággal volt ellenőrizve. A vetési bagolylepke egyedszámát összesen 7 mintavételi helyen, 2026. április 28-tól május 26-ig végezték VARL+ feromoncsapdák segítségével, a csapdatartalom hetente történő ellenőrzése mellett.

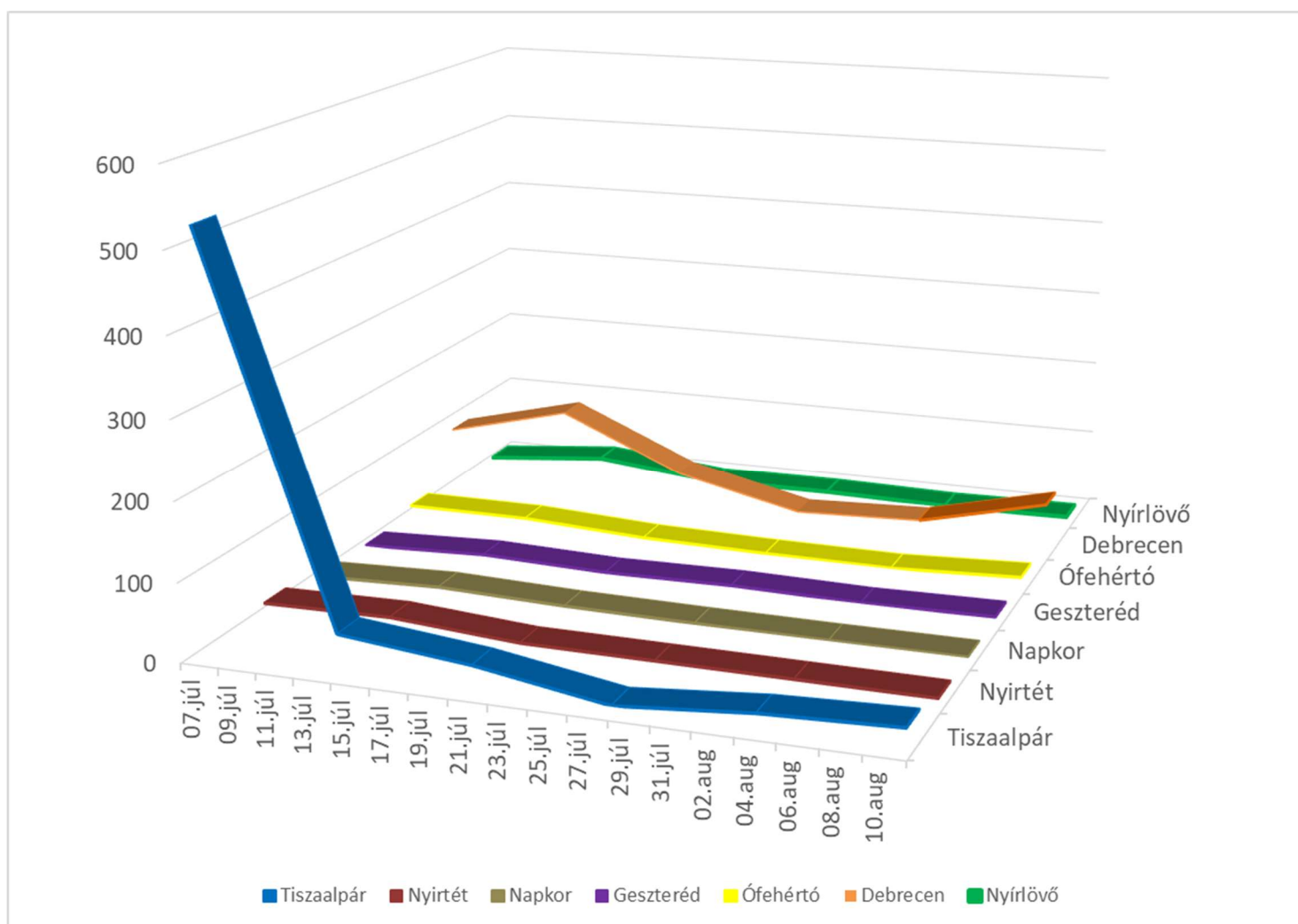
Gyapottok bagolylepke (*Helicoverpa armigera*)

1. ábra: A vizsgálati helyszíneken kihelyezett VARL+ csapdák által fogott gyapottok bagolylepke összesített fogási eredményei (2026)

2. ábra. A különböző vizsgálati időpontokban fogott gyapottok bagolylepke egyedszámok alakulása a VARL+ csapdák fogási eredményeinek alapján (2026)

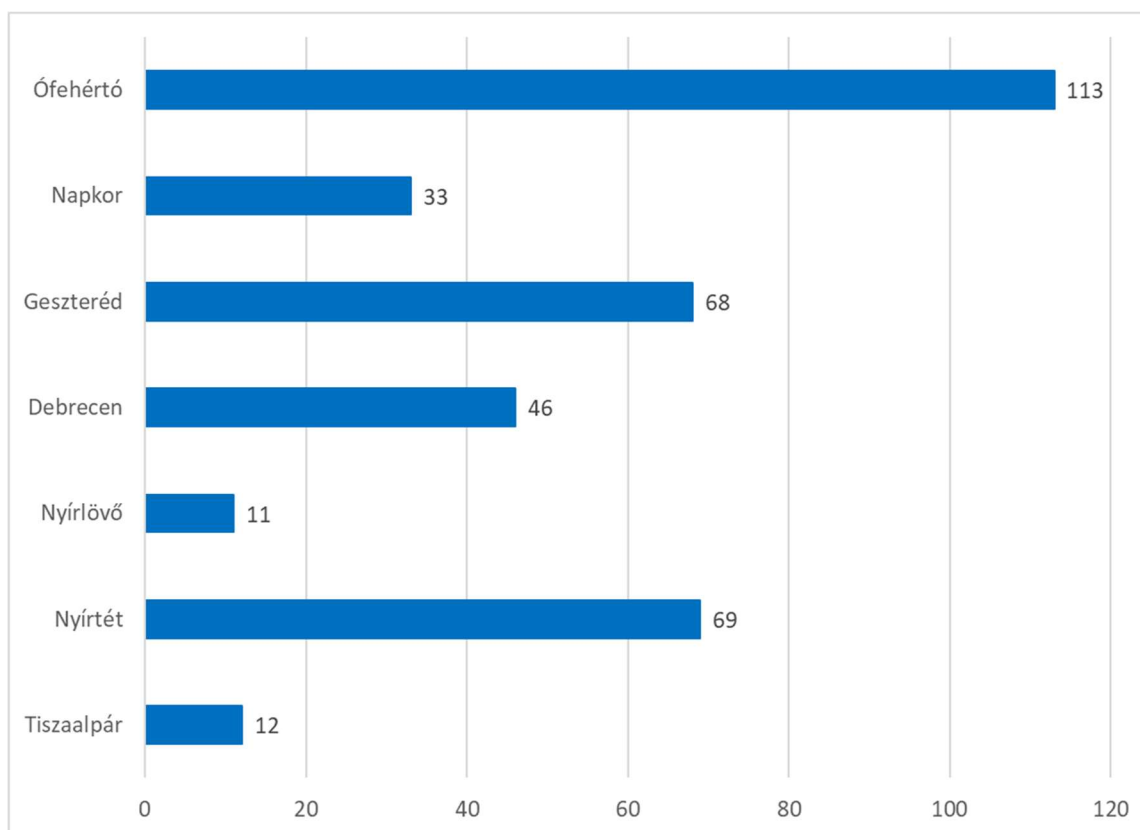

3. ábra: A gyapottok bagolylepke rajzásdiagramja a különböző helyszíneken a VARL+ csapdák fogási eredményeinek alapján (2026)

A 2026 évben a VARL+ csapdák összesen 1127 gyapottok bagolylepke hím egyedet fogtak. A 2018-2026 éves fogási adatokat a 7. ábra tartalmazza. A *H. armigera* egyedszáma 2026-ban volt a legmagasabb, noha az irodalmi adatok alapján a faj szaporodására egyébként kedvezőbb a hűvösebb, párásabb csapadékosabb időjárás. Az idei év rendkívül aszályos volt, alig esett csapadék.

2026-ban Tiszaalpáron és Debrecenben fogták a csapdák a legmagasabb számú gyapottok bagolylepkét (1. ábra). A monitoring adatai alapján jól látható, hogy a kártevő egyedszáma július elején érte el a csúcspontját, az egyedszám a későbbiekben fokozatosan csökkent, feltételezhetően az aszályos nyári időjárás miatt (3. ábra). Az irodalmi adatok alapján a legnépesebb és a legnagyobb kárt okozó második nemzedék július közepétől augusztusig jelenik meg. A rendelkezésünkre álló adatok szerint feltételezhető, hogy idei forró, száraz nyár megakadályozta ennek a nemzedéknek a felszaporodását. Az egyedszámcsúcs figyelembevétele azért fontos, mert az általában egybe esik a kis lárvák kikelésével, amely a vegyszeres védekezés megfelelő időzítése.

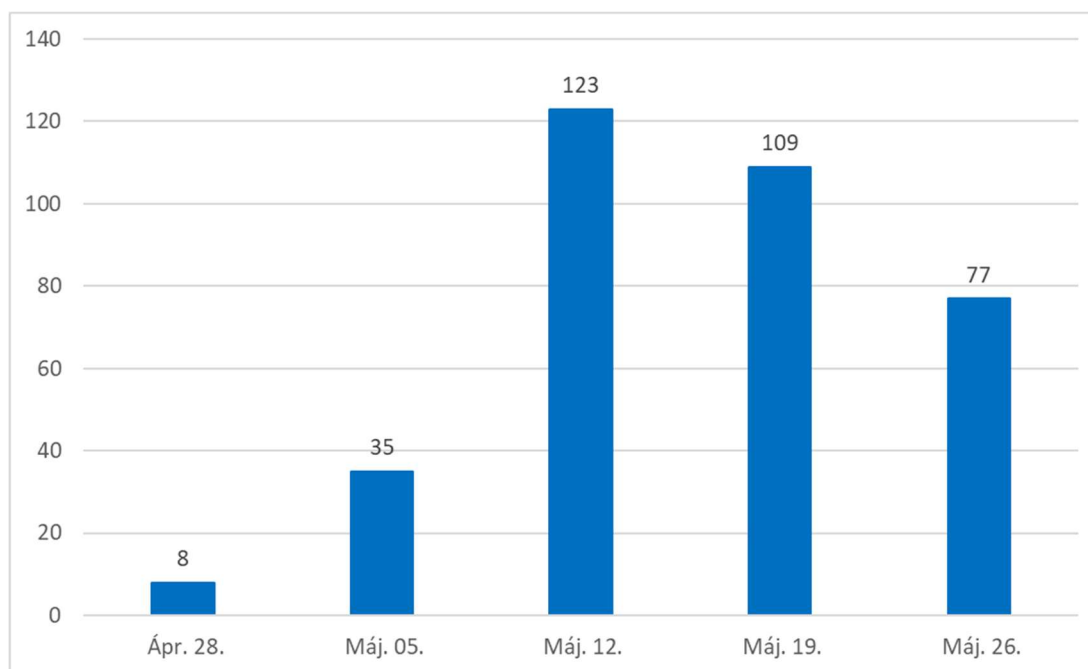
Vetési bagolylepke (*Agrotis segetum*)

4. ábra. A vizsgálati helyszíneken kihelyezett VARL+ csapdák vetési bagolylepke fogási eredményei (2026)

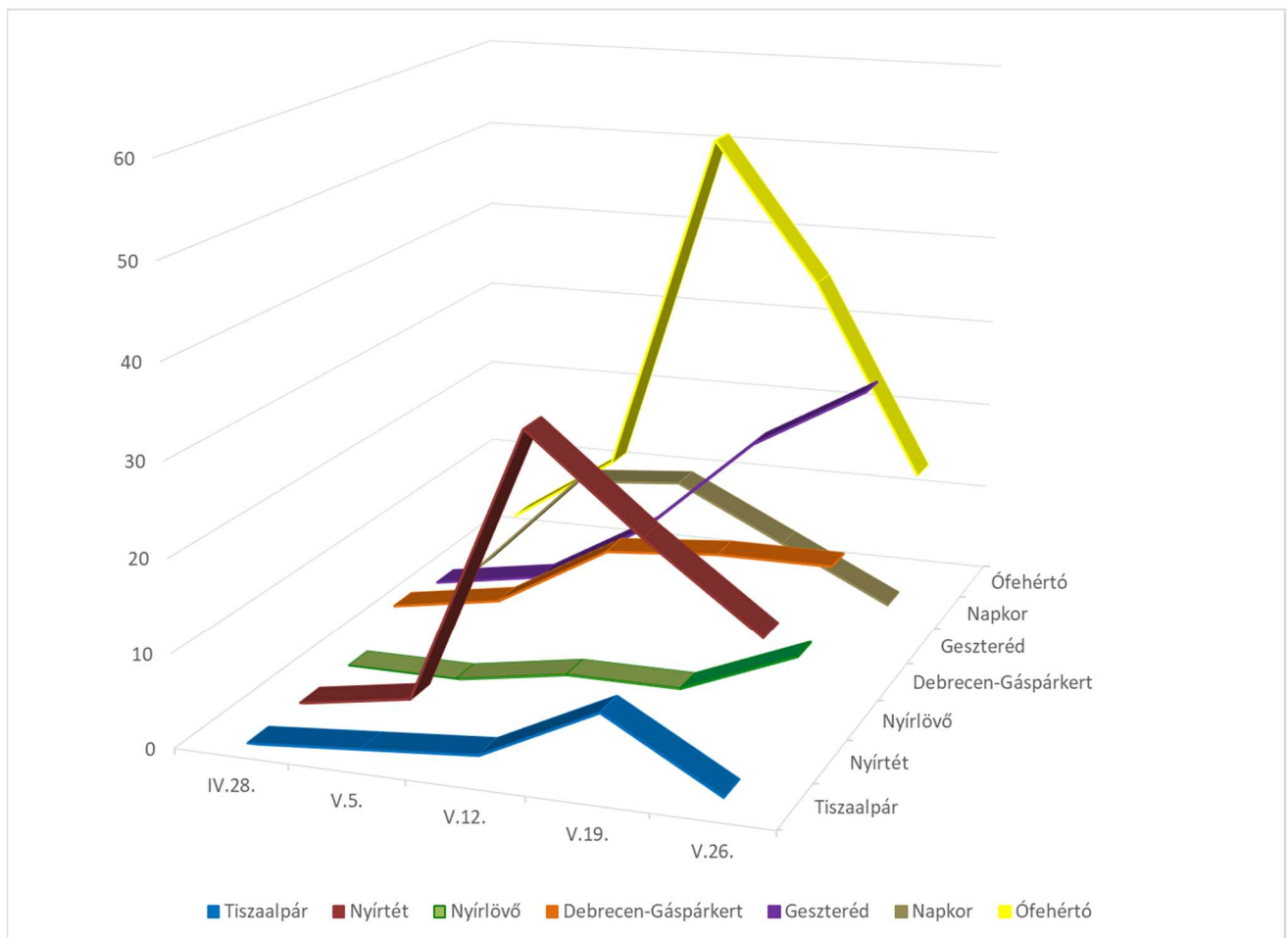
A rendelkezésünkre álló adatok alapján a 7 vizsgált ültetvényekben, 2026 évben összesen 352 vetési bagolylepke hímet gyűjtöttek a csapdák. A legnagyobb számban Ófehértón fordult elő a kártevő (4. ábra). A 2018-2025 éves fogási adatokat a 7. ábra tartalmazza. A legtöbb kártevő faj populációdinamikáját illetően fennáll egy természetes hullámváz: több év alatt az adott faj jelentősen felszaporodhat, majd egy gradáció

következtében bekövetkezik a populáció összeomlása. Az időjárási tényezők mellett ez a jelenség is közrejátszhatott abban, hogy a 2018-2023 években mért ezres nagyságrendet meghaladó adatokat követő összeomlás után, idén megindult a faj lassú felszaporodása. A lárvák fejlődésének egyébként a hosszú, száraz és meleg ősz kedvez. Az átlagosnál csapadékosabb szeptember, de az általában hűvös és csapadékos ősz komoly pusztítást visz végbe a hernyók között.

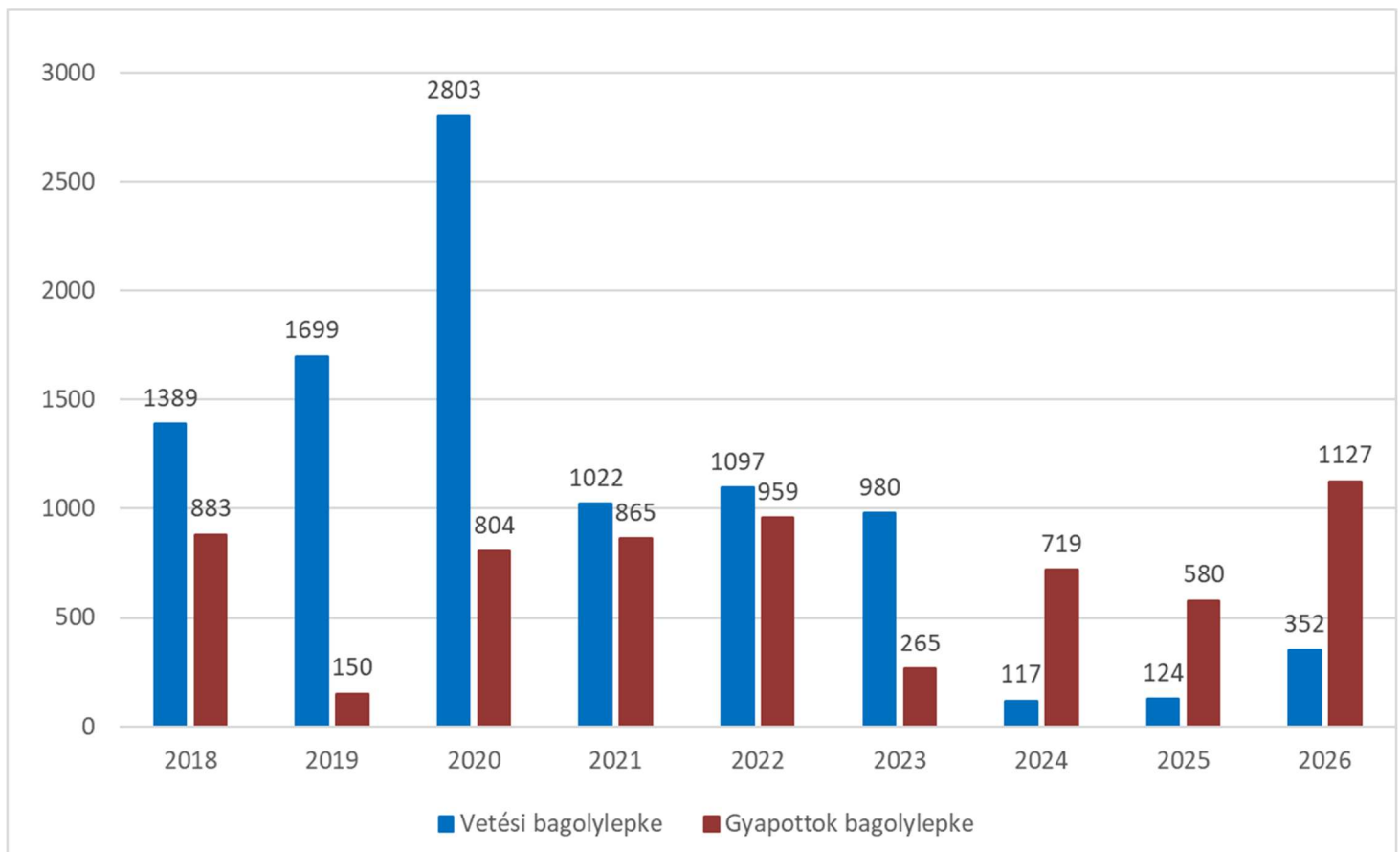

5. ábra. A különböző vizsgálati időpontokban fogott vetési bagolylepke egyedszámok alakulása a VARL+ csapdák fogási eredményeinek alapján (2026)

2026 évben a vetési bagolylepke rajzáskövetése a VARL+ csapdák segítségével április 28-tól május 26-ig zajlott. A 5-6. ábra adatai alapján látható, hogy az első nemzedék egyedszámcúcsa május 12-én volt megfigyelhető, ezt követően csökkent az egyedszám. A vetési bagolylepke második nemzedéke a nyári hónapokban dohányon már nem okoz jelentős kárt, elsősorban a gabonafélékre vándorolnak tovább.

6. ábra: A vetési bagolylepke rajzásdiagramja a VARL+ csapdák fogási eredményeinek alapján (2026)

7. ábra: A vetési és a gyapottok bagolylepke éves egyedszámának alakulása a VARL+ csapdák fogási eredményeinek alapján (2018-2026)

Budapest, 2025. szeptember 8.

Dr. Orosz Szilvia

Minőségirányítási referens
Entomológus

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság
Növény-egészségügyi Nemzeti Referencia Laboratórium
1118 Budapest, Budaörsi út 141-145.